

**KPSS
2024**

**GENEL YETENEK
GENEL KÜLTÜR**

**KONU KONU DÜZENLENMİŞ
TAMAMI ÇÖZÜMLÜ
ÇIKMIŞ
SORULAR**

2019 • 2023

SON

**5
YIL**

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

**KPSS GENEL YETENEK – GENEL KÜLTÜR
KONU KONU DÜZENLENMİŞ TAMAMI ÇÖZÜMLÜ ÇIKMIŞ SORULAR**

ISBN 978-625-6810-12-9

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

"Bu kitapta yer alan geçmiş yıllarda ÖSYM'nin yapmış olduğu sınavlardaki **ÇIKMIŞ SORULAR**ın her hakkı ÖSYM'ye aittir. Hangi amaçla olursa olsun, tamamının veya bir kısmının kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması ya da kullanılması, yayımlanması ÖSYM'nin yazılı izni olmadan yapılamaz. **Pegem Akademi Yayıncılık telif ücreti ödeyerek bu izni almıştır.**"

77. Baskı: Eylül 2023, Ankara

Yayın-Proje: Deniz Şahan
Dizgi-Grafik Tasarım: Tolga Durğun
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kahramankazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Değerli KPSS Adayları,

KPSS'ye hazırlanan adaylarımız KPSS'de çıkan soruları incelemek, çözmek ve kendini geliştirmek, eksiklerini fark edip tamamlamak adına çalışmalarına dâhil etmektedir. Lisans mezunu adayların bu yönde yaptıkları çalışmaların başarı oranları üzerindeki olumlu etkisi göz ardı edilemeyeceğinden kitabımızda 2019-2023 yılları arasında yapılan KPSS Genel Yetenek – Genel Kültür alanında yöneltilen tüm sorulara yer verilmiştir. Kitapta;

- sorular ilk olarak beş ana ders başlığı altında toplanmış (Türkçe, Matematik, Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık),
- ardından her bir ders konularına göre ayrılmış,
- her sorunun ayrıntılı çözümlerine yer verilmiştir.

Lisans mezunu adayların geleceğe umutla bakabilmeleri, eğitimini aldıkları alanda kendilerini gerçekleştirebilmeleri ve karşılarına çıkan engelleri aşmalarına yardımcı olması amacıyla hazırlanan KPSS Tamamı Çözümlü Genel Yetenek – Genel Kültür Çıkmış Sorular kitabı ile sizlere faydalı olacağımızı umuyor ve hepimize başarılar diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık

TÜRKÇE

Sözcükte Anlam	3
Cümlede Anlam	7
Paragrafta Boşluk Tamamlama	13
Paragrafta Anlatım Biçimleri.....	16
Paragrafta Konu - Ana Düşünce	19
Paragrafta Yardımcı Düşünceler	26
Paragrafta Akışı Bozan Cümle	32
Paragraf Bölme	35
Paragrafta Yer Değiştirme	38
Paragraf Oluşturma.....	41
Paragrafta Parçaya Dayalı Sorular	43
Ses Bilgisi	61
Yapı Bilgisi	63
Sözcük Türleri.....	66
Cümlenin Öğeleri	71
Yazım Kuralları	74
Noktalama İşaretleri	77
Sözel Mantık	80

MATEMATİK

Sayılar	92
Bölme - Bölünebilme	98
Rasyonel Sayılar	100
Eşitsizlikler.....	104
Mutlak Değer	106
Üslü İfadeler.....	109
Köklü İfadeler.....	113
Çarpanlara Ayırma	115
Oran - Orantı.....	117
Denklem Kurma Problemleri.....	119
Yaş Problemleri.....	126
Yüzde Problemleri.....	127
Kâr - Zarar Problemleri.....	129
Hareket Problemleri.....	130
Kümeler.....	132
İşlem.....	134
Fonksiyonlar	135
Olasılık	137
Tablo - Grafik Okuma.....	139
Sayısal Mantık.....	143
Üçgenler	154
Çokgen - Dörtgen.....	158
Çember.....	162
Analitik Geometri	166

TARİH

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi.....	170
Türk - İslam Tarihi.....	172
Türkiye Tarihi.....	176
Osmanlı Siyasi Tarihi.....	178
Osmanlı Kültür ve Uygarlığı.....	182
Osmanlı Yenileşme ve Demokratikleşme Hareketleri.....	187
XX. Yüzyıl'da Osmanlı Devleti.....	199
Millî Mücadele'nin Hazırlık Dönemi.....	204
I. TBMM, Kurtuluş Savaşı Muharebeler ve Antlaşmalar Dönemi.....	209
Türk İnkılabı.....	216
Atatürkçülük ve Atatürk İlkeleri.....	223
Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası.....	226
Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi.....	228

COĞRAFYA

Türkiye'nin Coğrafi Konumu.....	236
Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü.....	238
Türkiye'nin Yer Şekilleri.....	242
Türkiye'de Toprak Türleri.....	251
Türkiye'de Doğal Afetler ve Çevre Sorunları.....	253
Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme.....	254
Türkiye'de Tarım.....	260
Türkiye'de Hayvancılık.....	264
Türkiye'de Sanayi.....	266
Türkiye'de Ticaret.....	267
Türkiye'de Turizm.....	268
Türkiye'de Ulaşım.....	270
Türkiye'de Enerji Kaynakları.....	274
Türkiye'de Madenler.....	276
Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri.....	278

VATANDAŞLIK

Hukuk Başlangıcı.....	281
Anayasa, İnsan Hakları Hukuku.....	285
İdare Hukuku.....	294
Türkiye ve Dünya ile İlgili Genel Kültürel ve Sosyoekonomik Konular.....	298

TÜRKÇE

- Sözcükte Anlam
- Cümlede Anlam
- Paragrafta Boşluk Tamamlama
- Paragrafta Anlatım Biçimleri
- Paragrafta Konu – Ana Düşünce
- Paragrafta Yardımcı Düşünceler
- Paragrafta Akışı Bozan Cümle
- Paragraf Bölme
- Paragrafta Yer Değiştirme
- Paragraf Oluşturma
- Paragrafta Parçaya Dayalı Sorular
- Ses Bilgisi
- Yapı Bilgisi
- Sözcük Türleri
- Cümlenin Öğeleri
- Yazım Kuralları
- Noktalama İşaretleri
- Sözel Mantık

SÖZCÜKTE ANLAM

1. Dâhi olarak bilinen ve kabul edilen dünyadaki birçok kimsenin hayat hikâyesi incelendiğinde birtakım basit deneyimlerin bile onların performanslarına ne kadar önemli katkı sağladığı görülecektir. Örneğin Albert Einstein bu deneyimi, beş yaşında iken babasının ona hediye ettiği basit bir manyetik pusula sonucunda yaşamış ve bu kristalleştirici deneyim onun uyuyan dehasını harekete geçirmiştir.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir bireyin yetenek ve potansiyellerinin gelişiminde dönüm noktası sayılabilecek yaşantılar
- B) Bireyin bakış açısını şekillendiren ve küçük yaşta edinilen ayırt edici farkındalıklar
- C) Doğuştan gelen ve sonrasında birey tarafından eğitimle geliştirilen birtakım yetiler
- D) Bireyin öz yeterliklerini ortaya çıkarmasını sağlayan kendi eğitim hayatındaki tecrübeler
- E) Farkında olunmadan gündelik yaşantıdaki tecrübelerle birlikte şekillenen bireysel özellikler

2. Boru döşemek mütevacı bir iş olduğu için üstün bir tesisatçılığı hor gören, fikir üretimi yüce bir faaliyet olduğu için bayağı bir felsefeyi hoş gören toplumlarda ne iyi tesisatçılık olur ne de iyi felsefe. Seçkinliği, çıktılarda aramak yerine girdilere sabitleyen böyle toplumların boruları da teorileri de su koyuverir.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortaya çıkan sonucun niteliğinden çok, mesleğin ve kişinin statüsünü önceleyen
- B) Farklı işlerin, farklı oranlarda zaman ve enerji gerektirdiğini görmezden gelen
- C) Bir faaliyetin gerçekleşmesi için gereken iş gücünü her şeyden önemli gören
- D) Üretilen işin kalitesinden ziyade yarattığı etkinin büyüklüğüne odaklanan
- E) İşin gerektirdiği çabayı değil, sonunda alınan takdir ve beğeniyi ön planda tutan

PEGEMAKADEMİ

3. Farklı biçimdedir benim dönemeçlerim. Anlatış değişiklikleri... Nitekim bir on beş yıl kadar; duru, kolay anlaşılır bir şiir dili kullandım. *Yaz Dönemi*'nden, 1963'ten sonra ise şiirin farlarını kıstım biraz, kartartma geceleri başladı az çok. Ama aydınlıkta da yanı karanlıkta da aynı eşyalar, aynı kişiler ve aynı orta hâllî vatandaşın yaşama savaşları görülüyor, seçiliyordu.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Yaz Dönemi* eserinden sonra biçimde yaptığı değişiklikleri giderek azalttığı
- B) Şiirinde artık olumlu duygu ve düşünceleri yansıtmaktan vazgeçtiği
- C) 1963'ten sonra yazdığı şiirlerin, kendisini yeterince tatmin etmediği
- D) Belli bir tarihten itibaren anlamca daha kapalı bir şiire geçtiği
- E) Şiirinde içerik aynı kalmakla birlikte biçimde değişikliğe gittiği

4. İnsanın sadece olumlu özellikleriyle kendini kabullenmesinden daha trajik bir şey yoktur. Trajiktir çünkü çevrenin de farkında olmadan desteklediği bu öz kabul; insanın potansiyeli önünde bir engel, daha iyi bir insana dönüşmek için gerekli olan motivasyonun mutlak yitimidir. Böyle insanların yazgısı narsisistik bir patinajdır. Her günü kendini seyretmekle geçiren, her zerresine ve her tavrını hayran yaşayan bir insanın kendini geliştirmek için bir nedeni olmasa gerek.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanların daha fazla kişiyi kendine hayran bırakmak için çabalaması
B) Olumlu yönlerine odaklanan kişilerin kendini kanıtlamaya çalışması
C) Öz sevgisi yüksek insanların yerinde saymamak için gayret göstermesi
D) Kendini aşırı beğenen kişilerin gerçeklikle bağının giderek zayıflaması
E) Mükemmel olduğuna inanan insanların yenilik ve değişimden uzaklaşması

5. Tarihte ilk defa Sümerler mal ve hizmet karşılığında, takas dışında, sabit ve değerli bir nesne olması gerektiğine inanarak arpayı kullanmışlardı. Örneğin birkaç et parçası için birkaç kiloluk arpa ödemişlerdi. Arpayı bugünkü paranın niteliğinde kullanmaya insanları yönlendirmek ilk başlarda zor olsa da zamanla arpanın kullanımı giderek yaygınlık kazandı. Ancak arpayı hem depolamak hem de bir yerden bir yere götürmek zor olduğundan insanlar yeni arayışlara yöneldi, bu da paranın gelişiminde bir kırılma noktası oldu. Yaklaşık MÖ 3000'de para olarak Mezopotamya'da gümüş şekel kullanılmaya başlandı. Sonra hepimizin bildiği üzere Lidyalılar, ön yüzünde kraliyet armaları bulunan ilk madeni parayı bastı. Lidyalılardan bugüne birçok şey değişti ancak insanların paraya karşı duydukları koşulsuz güven hep aynı kaldı. Öyle ki karşılığında sadece bir avuç banknot alacaklarını bile bile limon satmaya, üç yaramaz çocuğa bakıcılık yapmaya ve hatta bereketli bir tarlayı gözden çıkarmaya razı oldular. Uzun vadeli politik, toplumsal ve ekonomik ilişkiler ağı sonucunda para; gündelik hayatın vazgeçilmez bir gerçeği hâline geldi. Çünkü insanlar, ko-
lektif imgelem ve varsayımın icatlarına
inanmanın getirdiği konfor ve iktidarı arzuladı.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birer toplumsal sözleşmeye dönüşen buluşların insana bağışladığı düşünülen güç ve rahatlık
B) Sosyal bir varlık olarak insanın aidiyet ve mülkiyet ihtiyaçlarını tatmin etmeye yönelik sistem
C) Dünyadaki ekonomik düzeni kolay bir şekilde sürdürmeyi sağlayan pratik ve güvenli anlaşma biçimi
D) Finans ilişkilerini birbirine bağlayan, ortaya çıkabilecek sorunları hızla çözen hayalî ve kalıcı sözleşme
E) Ortak yaşamın ekonomik boyutunu soyutluk ve karmaşadan kurtaran somutlaştırma girişimi

6. Herhangi bir konuda fikir sahibi olmaya cesaret edememek, görüşlerini kesin ve somut bilgilerle ya da güvendikleri başka kalemlerin sözleriyle desteklemeden rahata erememek; gençlerden ziyade deneyimli yazarların problemidir. Yıllar içinde inşa ettikleri üne leke sürmemek için bu yazarlar, yargılarını tırnak içine almadan ifade etmekten kaçınırlar.

Bu parçada altı çizili sözle deneyimli yazarlar hakkında anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fikir ayrılığı yaşadıklarında kendi düşüncelerini savunmaktan çekinmeleri
 B) Düşüncelerini kendilerine özgü bir şekilde belirtmekten uzak durmaları
 C) Belli görüşlerin doğruluğunu kanıtlanma konusunda isteksiz davranmaları
 D) Başkalarının düşüncelerini eleştirmede kendilerini yetersiz hissetmeleri
 E) Benimsedikleri görüşlere dayanak bulma konusunda gönülsüz davranmaları

7. Çektiğimiz fotoğrafları paylaşmak günümüzde o kadar ---- bir deneyim hâline geldi ki yemeklerden elbiselere, tablolardan binalara çevremizdeki hemen her şey ---- üretilmeye başlandı.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) gerçekçi – sanal âlemde
 B) karmaşık – son teknolojiyle
 C) başarılı – görünürlüğü azaltılarak
 D) cazip – sıradan tasarımlarla
 E) yaygın – sergilenecekmiş gibi

8. Edebî türler arasında denemeleri okumaya öncelik veririm. Onlar benim en yakın arkadaşlarımdır. Kravat takmaz, ütülü pantolon giymezler. Teklifsizlerdir, resmiyetten nefret ederler. Bir dostun yakınlığına sığınır. Tanıdıkları bir kez daha anımsatır, tanımadıklarınızla tanıştırmak için hiç gitmediğiniz yeni ufukları önünüze sererler.

Bu parçada altı çizili ifadeyle deneme türü ile ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişisel görüşlerin yaygınlaşabilmesini kolaylaştırması
 B) Görüşlerin ispatlanabilirliğinin ikinci plana atılması
 C) Gerçeklerin farklı görülebilmesine imkân tanınması
 D) Düşünceleri özgürce aktarma serbestliğini sağlaması
 E) Gelişigüzel bir üslubun kullanılmasına öncelik tanınması

SÖZCÜKTE ANLAM ÇÖZÜM

1. “Kristalleştirici deneyim”, Piaget tarafından “dönüm noktası” anlamında kullanılan bir ifade biçimidir. Türkçede de sıklıkla kullanılan bu kavramdan yola çıkılarak parçada sözle anlatılmak istenenin bir bireyin yetenek ve potansiyellerinin gelişiminde dönüm noktası sayılabilecek yaşantılar olduğu anlaşılır. Ayrıca paragrafın son cümlesindeki “uyuyan dehasını harekete geçirmiştir.” cümlesinden de yetenek ve potansiyel kavramlarına ulaşabilir.

Cevap A

2. Parçadaki altı çizili sözü “kişinin yaptıklarına göre değil, statüsüne göre değerlendirilmek” olarak yorumlanabilir. Buna göre altı çizili sözle anlatılmak istenen, A seçeneğindeki ifadedir.

Cevap A

3. Parçadaki altı çizili sözü “şiirin anlaşılmasını zorlaştırmak” olarak yorumlanabilir. Buna göre altı çizili sözle anlatılmak istenen D seçeneğindeki ifadedir.

Cevap D

4. Öncüldeki parçada altı çizili sözde yer alan “narsisistik” sözü “mükemmel olduğuna inanmak, kendini beğenmek” anlamındadır. Buna göre altı çizili sözle anlatılmak istenen E seçeneğindeki ifadedir.

Cevap E

5. Öncüldeki parçada altı çizili cümlede yer alan “icat” sözcüğü “buluş”, “konfor” sözcüğü “rahatlık” ve “iktidar” sözcüğü “güç” anlamındadır. Buna göre altı çizili sözle anlatılmak istenen A seçeneğindeki ifadedir.

Cevap A

6. Öncüldeki parçada altı çizili sözde yer alan “tırnak içine almadan ifade etmekten” sözünden deneyimli yazarların kendi ifadelerini başkasının sözüymüş gibi alıntı yaparak aktardıkları anlaşılmaktadır. Buna göre altı çizili sözle anlatılmak istenen, B seçeneğindeki ifadedir.

Cevap B

7. Öncüde verilen cümlelerin anlam akışı kontrol edildiğinde fotoğraf paylaşmanın insan yaşamında geldiği konunun anlatılmaya çalışıldığı görülmektedir. Buna göre “fotoğrafları paylaşmak”, “deneyim” ve “üretilmeye başlandı” anahtar ifadelerinden hareketle birinci boşluğa “yaygın”, ikinci boşluğa da “sergilenecekmiş gibi” ifadesinin getirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Cevap E

8. Yazarın deneme türü hakkındaki görüş ve duygularına yer verdiği parçada geçen “resmiyetten nefret ederler” ifadesinin altı çizili sözü anlamca desteklediği görülmektedir. Kravat takma ve ütülü pantolon giymenin gerçeklikte bir düzen ve kural yapısını temsil edebileceği akla getirilince de bu metaforla “düşünceleri özgürce aktarma serbestliğinin” ifade edilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Cevap D

KPSS

2024

**EĞİTİM
BİLİMLERİ**

KONU KONU DÜZENLENMİŞ

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

**ÇIKMIŞ
SORULAR**

SON

**5
YIL**

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

**Öğretmen Adayları İçin KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ
KONU KONU DÜZENLENMİŞ TAMAMI ÇÖZÜMLÜ ÇIKMIŞ SORULAR**

ISBN 978-625-6810-10-5

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayinevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

"Bu kitapta yer alan geçmiş yıllarda ÖSYM'nin yapmış olduğu sınavlardaki **ÇIKMIŞ SORULAR**'ın her hakkı ÖSYM'ye aittir. Hangi amaçla olursa olsun, tamamının veya bir kısmının kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması ya da kullanılması, yayımlanması ÖSYM'nin yazılı izni olmadan yapılamaz. **Pegem Akademi Yayıncılık telif ücreti ödeyerek bu izni almıştır.**"

54. Baskı: Eylül 2023, Ankara

Yayın-Proje: Gülcan Aksu
Dizgi-Grafik Tasarım: Arzu Orhan Kaya
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Değerli Öğretmen Adayları,

KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarımız KPSS'de çıkan soruları incelemekte, çözmekte ve kendini geliştirmek, eksiklerini fark edip tamamlamak adına çalışmalarına dâhil etmektedir. Öğretmen adaylarının bu yönde yaptıkları çalışmaların başarı oranları üzerindeki olumlu etkisi göz ardı edilemeyeceğinden kitabımızda 2019 - 2023 yılları arasında yapılan KPSS Eğitim Bilimleri alanında yöneltilen tüm sorulara yer verilmiştir. Kitapta;

- sorular ilk olarak sekiz ana başlık altında toplanmış (Gelişim Psikolojisi, Öğrenme Psikolojisi, Rehberlik ve Özel Eğitim, Program Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ölçme ve Değerlendirme),
- ardından her bir başlık konularına göre ayrılmış,
- sorular yıl yıl sıraya dizilmiş,
- her sorunun ayrıntılı çözümlerine yer verilmiştir.

Öğretmen adaylarının geleceğe umutla bakabilmeleri, eğitimini aldıkları alanda kendilerini gerçekleştirebilmeleri ve ülkeye, onları bekleyen genç beyinlere ulaşmalarında karşılarına çıkan engelleri aşmalarına yardımcı olması amacıyla hazırlanan KPSS Konu Konu Düzenlenmiş Tamamı Çözümlü Eğitim Bilimleri Çıkmış Sorular kitabı ile sizlere faydalı olacağımızı umuyor ve hepimize başarılar diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

Gelişimin Temel Kavramları.....	3
Gelişimin Temel İlkeleri.....	6
Fiziksel ve Psikomotor Gelişim.....	7
Bilişsel Gelişim.....	11
Dil Gelişimi.....	17
Kişilik Gelişimi.....	19
Ahlak Gelişimi.....	27

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

Öğrenme ile ilgili Temel Kavramlar.....	35
Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	36
Davranışçı Öğrenme Kuramları.....	38
Klasik (Tepkisel) Koşullanma.....	39
Bitişiklik Kuramı.....	41
Bağ Kuramı.....	42
Edimsel (Operant) Koşullanma.....	44
Sosyal Öğrenme Kuramı.....	51
Bilişsel Öğrenme Kuramları.....	59
Gestalt Kuramı.....	60
Bilgi İşleme Kuramı.....	64
İnşancıl (Hümanistik) Kuram.....	68

REHBERLİK VE ÖZEL EĞİTİM

Rehberliğin İlkeleri.....	73
Çağdaş Eğitim Anlayışı ve Öğrenci Kişilik Hizmetleri.....	74
Okullarda Rehberlik Hizmetleri.....	77
Başlıca Rehberlik Türleri.....	81
Bireyi Tanıma Teknikleri.....	85
Test Dışı Teknikler.....	89
Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programları.....	90
Özel Eğitim.....	92
Rehberlik Modelleri.....	96
Mesleki Danışma Kuramları.....	98
Rehberlik Hizmetlerinde Örgütlenme.....	101
Rehberlik Problem Alanları.....	103

PROGRAM GELİŞTİRME

Program Geliştirmeye Giriş.....	107
Program Geliştirmenin Planlanması.....	109
Hedefler ve Belirlenmesi.....	111
İçerik.....	112
Eğitim Durumları.....	113
Plan.....	115
Posner'a Göre Program Türleri.....	116
Yenilenmiş Bilişsel Alan Taksonomisi.....	117
Program Tasarım Yaklaşımları.....	118
İçerik Düzenleme Yaklaşımları.....	120
Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri.....	122

SINIF YÖNETİMİ

Sınıf Yönetimi.....	125
---------------------	-----

ÖĞRETİM TEKNOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.....	134
---	-----

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ

Öğretim İlkeleri, Kuram-Model ve Yaklaşımları.....	147
Öğretme-Öğrenme Yaklaşımları-Model Kuramları.....	149
Öğretim Stratejileri.....	161
Öğretim Yöntemleri.....	164
Öğretim Teknikleri.....	170
Diğer Öğretim Teknikleri.....	182
Düşünme Biçimleri.....	189

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Temel Kavramlar.....	196
Ölçme Araçlarında Bulunması Gereken Nitelikler.....	201
Eğitimde Kullanılan Ölçme Araçları.....	210
Test ve Madde İstatistikleri.....	215

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

- Gelişimin Temel Kavramları
- Gelişimin Temel İlkeleri
- Fiziksel ve Psikomotor Gelişim
- Bilişsel Gelişim
- Dil Gelişimi
- Kişilik Gelişimi
- Ahlak Gelişimi

GELİŞİMİN TEMEL KAVRAMLARI

1. Altı yaşındaki Tuna yaşitlarına göre zayıf bir çocuktur. O yıl okula başlayan Tuna, yazı yazarken bileklerinin çok ağrıdığını söyleyerek sık sık ağlamaktadır. Ayrıca okula başlamasının üzerinden dört ay geçmesine rağmen hâlâ annesinden ayrılırken zorlanmakta ve okula gitmek istememektedir.

Tuna'nın yaşadığı bu sıkıntılar, aşağıdaki gelişim kavramlarının hangi iki-sindeki sorunlardan kaynaklanmaktadır?

- A) Olgunlaşma - Hazırbulunuşluk
- B) Büyüme - Olgunlaşma
- C) Hazırbulunuşluk - Kritik dönem
- D) Kritik dönem - Büyüme
- E) Hazırbulunuşluk - Büyüme

2. **Gelişimle ilgili aşağıdaki kavram açıklamalarından hangisi yanlıştır?**

- A) Kritik gelişim dönemleri, organizmanın belli bir gelişim aşamasından diğerine geçmesini sağlayan gelişimsel zaman dilimleridir.
- B) Olgunlaşma, vücut organlarının öğrenmeden bağımsız olarak ve kalıtımın etkisiyle geçirdiği biyolojik değişimdir.
- C) Hazırbulunuşluk; bireyin önceki öğrenmeleri, ilgileri, tutumları, yetenekleri, güdülenmişlik düzeyi, sağlık durumu ve olgunlaşma düzeyi ile yeni bir öğrenmeye hazır olmasıdır.
- D) Öğrenme, bireyin çevresi ile etkileşimleri sonucunda davranışında oluşan nispeten kalıcı değişimdir.
- E) Gelişim; organizmanın döllemeden başlayarak zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal ve dille ilgili alanlarda sürekli ilerleme kaydederek değişmesidir.

3. Aşağıdakilerden hangisi Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı'nın önermelerinden değildir?

- A) Çevresel sistemler birbirleriyle bağlantılı olacak şekilde çocuğun gelişimini etkiler.
- B) Çocuğun içerisinde büyüdüğü ekosistem, çocuğun merkezde olduğu bir dizi katmandan oluşur.
- C) Aile, toplumun etkilerinin süzülerek çocuğa ulaşmasını sağlayan bir filtre görevi görmektedir.
- D) Çevresel sistemler merkezden dışa doğru genişledikçe çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi de artar.
- E) Çevresel sistemlerin çocuk gelişimi üzerindeki etkisi doğrudan ve dolaylı olabilir.

4. Öğrencilerine “Doğal sayıları hepimiz öğrendiğimize göre artık kesirli sayılara geçebiliriz.” diyen bir öğretmen, gelişim psikolojisinin aşağıdaki temel kavramlarından hangisini esas almıştır?

- A) Olgunlaşma
- B) Hazırbulunuşluk
- C) Büyüme
- D) Kritik dönem
- E) Gelişim

GELİŞİMİN TEMEL KAVRAMLARI (ÇÖZÜM)

1. Olgunlaşma; organizmanın kalıtımın belirlediği bir plan dahilinde gelişimsel olarak belli bir düzeye erişmesidir. Organizmanın bir şeyi yapabilecek düzeye erişmesini yani niteliksel, işlevsel değişimleri ifade eder. Soruda okula o yıl başlayan çocuğun yazı yazarken bileklerinin ağrıdığına ifade edilmesi ince kas gelişiminin henüz yeterince olgunlaşmadığının göstergesidir.

Hazırbulunuşluk; olgunlaşma sürecini de içeren bir kavramdır. Organizmanın hem biyolojik hem de yaşantı olarak bir gelişim özelliğini kazanmaya hazır olma durumunu ifade eder. Biyolojik olarak hazır olmak büyüme ve olgunlaşmayı; yaşantı olarak hazır olmak ise ön bilgi ve güdülenmeyi içerir. Soruda çocuğun okula giderken annesinden ayrılmakta güçlük çekmesi ve okula gitmek istememesi güdülenme yani istekli olma ile ilgili bir durumdur. Bu da hazırbulunuşluğun yaşantı ile ilgili olan kısmında sorun olduğunu göstermektedir.

Cevap A

2. Kritik dönem; organizmanın bir özelliği kazanabilmesi için en elverişli dönemleri ve cerez uyarıcılara en açık dönemleri ifade eder. Bu dönemler bir dönemden diğerine geçmeyi sağlayan bir nitelikten çok o özelliğin sağlıklı ve kolay kazanılması niteliğini taşımaktadır. Soru seçenekleri incelendiğinde A seçeneğinde yer alan ifade dışında diğer seçeneklerin doğru olduğu görülmektedir.

Cevap A

3. Ekolojik sistem yaklaşımına göre bireysel gelişimi anlamak için bireyin ekolojik çevresiyle ilişkilerini incelemek gerekir. Ekolojik çevreyi dört alt sistem içinde ele alır.

Mikrosistem: Bireyi çevreleyen en içteki katmandır. Bireyin gelişiminde birebir etkili olan aile, okul, yakın arkadaşlar ve akrabalar gibi birimlerin bireyle olan etkileşimleri bu katmanı oluşturur. Aile, okul, akraba grubu gibi birçok öge mikrosistemin üyesidir.

Mezosistem: Kişinin yaşamındaki sistemlerin keşişimidir. Örneğin bir yetişkin için aile, iş ve arkadaşların mikrosistem içerisindeki bağlantıları mezosistemi tanımlamaktadır.

Ekzosistem: Mezosistemi çevreleyen ve kit ile iletişim araçları, yasal düzenlemeler gibi bireyin gelişiminde dolaylı etkili olan birimlerden oluşan sistemin oluşturduğu katmandır. Anne babanın çalışma alanı çocuğun katılımı en düşük düzeyde olmasına rağmen çocuk üzerinde derin bir etkiye sahiptir. Çocuğun devam ettiği okulun yasal düzenlemeleri de bu katmandadır.

Makrosistem: Geniş kültürel bağlamı ifade eder. Doğu- batı kültürleri, ulusal, ekonomik, alt kültürler gibi. Mezosistemi çevrelemektedir. Örneğin büyük bir şehirde yaşayan bir çocukla, köyde yaşayan bir çocuğun inanç ve değerleri farklı olur. Bu yaklaşım çevresel sistemlerden en içteki sistemin çocuğun gelişimi üzerinde en fazla etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Cevap D

4. Bireyin herhangi bir beceriyi edinebilmesi için önceden sahip olması gereken özellikler ve yeterlilikler bütünü hazırbulunuşluk olarak adlandırılmaktadır. Hazırbulunuşluk bireyin olgunlaşması, önceki öğrenmeleri, ilgisi, tutumu, güdülenmişlik düzeyi, yeteneği ve sağlığı gibi pek çok etmeni içermektedir (İnanç, Bilgin, & Atıcı, 2012). Öğretmenin "Doğal sayıları hepiniz öğrendiğinize göre artık kesirli sayılara geçebiliriz." tepkisi hazırbulunuşluk kavramıyla ilgilidir.

Cevap B

GELİŞİMİN TEMEL İLKELERİ

1. Gelişim “baştan ayağa” ve “genelden özele” doğru gerçekleşir.

Gelişimin bu iki yönelimiyle ilgili,

- I. Bebeğin önce kafasını dik tutmayı, ardından oturabilmeyi, emeklemeyi ve son olarak yürümeyi başarabilmesi “baştan ayağa” ilkesine örnektir.
- II. Bebeğin tek heceleri çıkarmadan önce agulaması “baştan ayağa” ilkesine örnektir.
- III. Bebeğin önce büyük sonra küçük kaslarının kontrolünü kazanması “genelden özele” ilkesine örnektir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. “Gelişim baştan ayağa, içten dışa doğrudur.” ilkesine göre gelişim baştan vücudun alt kısımlarına doğru ilerler. Anne karnından itibaren önce baş sonra gövde en son ayakların gelişimi söz konusudur. Bu gelişim ilkesi, büyümenin ve gelişimin yönünü tanımlar.

“Gelişim genelden özele doğru gerçekleşir.” ilkesine göre gelişim ve kontrol vücudun merkezinden dışa doğru gerçekleşir. Önce iç organ oluşumu sonradan orta tabaka ve en son dış tabakanın oluşumu söz konusudur.

I ve III. öncüllerdeki ifadeler doğrudur. Ancak II. öncülde verilen ifadenin baştan ayağa doğru ilkesiyle ilişkili olmadığı görülmektedir.

Cevap D

FİZİKSEL VE PSİKOMOTOR GELİŞİM

1. Erken ergenlikte gerçekleşen, hormonal ve bedensel değişiklikleri içeren hızlı fiziksel olgunlaşma süreci olarak tanımlanan “puberte” dönemiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Erken veya geç puberteye girmek riskli davranışlarla ilişkilendirilebilir.
- B) Pubertede beden imajı önemli bir konu hâline gelir.
- C) Pubertenin başlangıcında çevre en önemli faktördür.
- D) Puberteyle birlikte birincil ve ikincil cinsiyet özellikleri kazanılır.
- E) Cinsiyet farklılıkları pubertede etkilidir.

2. Özge'nin bisiklet sürme deneyiminin basamakları aşağıda karışık olarak verilmiştir.

- I. Gidonu biraz fazla çevirdiği için bisikletin ön tekerleği kaldırma sürttü.
- II. Yolun ortasına çok yakın olduğunu gördü.
- III. Bisikletin gidonunu sağa doğru çevirdi.
- IV. Yolun sağına biraz yaklaşmaya karar verdi.

Hareket gelişimi için bilgiyi işleme modeline göre Özge'nin bisiklet sürme deneyimi basamaklarına karşılık gelen kavramlar aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Çıktı	Girdi	Geribildirim	Bilgi işleme
B)	Çıktı	Girdi	Bilgi işleme	Geribildirim
C)	Çıktı	Bilgi işleme	Geribildirim	Girdi
D)	Geribildirim	Bilgi işleme	Çıktı	Girdi
E)	Geribildirim	Girdi	Çıktı	Bilgi işleme

3. Aşağıdakilerin hangisinde beden eğitimi ve spor aktivitelerinin çocukların “duyuşsal”, “psikomotor” ve “bilişsel” gelişim alanlarına katkısı sırasıyla verilmiştir?

- A) Güçlü ve zayıf yönlerini gerçekçi bir bakış açısı ile tanıma - Küçük kas ve büyük kas koordinasyonu - Problem çözme becerisi geliştirme
- B) Problem çözme becerisi geliştirme - Olumlu benlik algısı geliştirme - Kavram gelişimini destekleme
- C) Problem çözme becerisi geliştirme - Temel hareketlerin geliştirilmesi - Olumlu benlik algısı geliştirme
- D) Yaşam boyu spor alışkanlıklarını kazanma - Yardım etme ve paylaşma becerileri kazanma - Kavram gelişimini destekleme
- E) Güçlü ve zayıf yönlerini gerçekçi bir bakış açısı ile tanıma - Araştırmacı düşüncüyü geliştirme - Temel hareketlerin gelişmesi

4.

- I. “Kendimi çok yalnız hissediyorum. Bu dünyada hiç kimsenin kendini şu an benim hissettiğim kadar yalnız hissetmediğinden eminim. İşte bu yüzden kimse beni anlayamaz.”
- II. “Bütün yemek boyunca bu lekeli gömlekle oturmak zorunda olduğuma inanamıyorum. Eminim şu an restorandaki her masada ne kadar pasaklı olduğumu konuşuyorlardır.”
- III. “Dün akşam partide susmak bilmeyen, kalabalıktan zevk alan çocuk o değildi sanki. Bu sabah ağzını bıçak açmıyor, herkesten uzak durmak istiyor gibi.”

Yukarıdaki ifadelerden hangileri ergen benmerkezciliğine örnektir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Geç çocukluk döneminde bedensel gelişimle ilgili

- I. Yavaş ve sürekli devam eder.
II. Kas kütlesi ve gücü kademeli olarak artar.
III. Boyuna büyüme hızlanırken enlemesine büyüme yavaşlar.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

FİZİKSEL VE PSIKOMOTOR GELİŞİM (ÇÖZÜM)

1. Gelişim sürecinde önemli bir dönem olan ergenlik döneminin başlangıcı olarak kabul edilen puberte (erlilik) döneminde bireyde önemli biyolojik değişimler gerçekleşir. Bu nedenle beden imajı önemli bir konu hâline gelir. Bu süreç genelde kız çocuklarında erkeklere göre daha erken yaşlarda kendini gösterir. Kızların hemcins yaşatlarına göre daha erken puberte sürecini yaşaması kızlarda içe kapanma ve özgüven düşüklüğü gibi olumsuz kişilik özellikleri oluşmasına yol açabilir. Hemcinslerine göre erken ergenliğe girmek ise erkekleri kızların durumunun tam tersine olumlu etkileyebilmektedir. Erkekler yüksek özgüven, girişkenlik ve liderlik gibi olumlu özellikler geliştirebilirler. Sürecin en belirgin özelliği önce ikincil ve devamında birincil cinsiyet özelliklerinin ortaya çıkmasıdır. İkincil cinsiyet özellikleri kıllanma, ter bezlerinin koku üretmesi, sesin kalınlaşması, göğüs ve kalça gelişimi vb. özellikleri içerir. Birincil cinsiyet özellikleri ise üreme organları ve yumurtalıkların gelişimini içerir. Bu süreç olgunlaşma ile ilgilidir. Olgunlaşma sürecinde ise büyük oranda kalıtım etkilidir. Bu nedenle pubertenin başlangıcında etkili olan gelişimsel faktör büyük oranda çevre değil kalıttır.

Cevap C

2. Bilgi işleme kuramı öğrenme sürecini bilgi-sayarların çalışmasına benzetmekte, zihinsel işlemlerin girdi ve çıktı arasında meydana geldiğini ifade etmektedirler. Bilgilerin dikkat ile fark edilmesi girdidir. Bu bilgilerin uzun süreli bellekteki var olan bilgilerle ilişkilendirilmesi bilgi işleme sürecidir. Bu süreçten sonra davranışa dönüştürme yani tepki verme ise çıktıdır. Süreçle ilgili çıkarım yapma, yani çıktı ile oluşan durumdan sonuç elde etme ise geri bildirim olarak ifade edilebilir.

Bilgi işleme süreci çok sayıda işlem basamağından oluşmaktadır:

- Uyarının tanımlanması girdi.
- Tepkinin seçimi, karar verme aşaması bilgi işleme.
- Tepkinin programlanması, hareket için hazırlanma bilgi işleme.
- Tepkinin verilmesi, hareketin yapılması çıktı.

Soruda ifade edilen bisiklet sürme deneyiminin işlem basamaklarının sırası II, IV, III, I şeklindedir. Soru kökünde karışık şekilde verilmiş basamakları bu bilgiler doğrultusunda incelediğimizde:

Gidonu biraz fazla çevirdiği için bisikletin ön tekerleği kaldırma sürttü (geri bildirim),

Yolun ortasına çok yakın olduğunu gördü (girdi),

Bisikletin gidonunu sağa doğru çevirdi (çıkıtı),

Yolun sağına biraz yaklaşılmaya karar verdi (bilgi işleme).

Cevap E

3. Duygusal ya da duyuşsal gelişim; duygular tanımak ve anlamak, neden ortaya çıktıklarını bilmek, kendi duygularının ve başkalarının duygularının farkında olmak ve bu duygular ile başa çıkabilmenin yanı sıra kendi kişiliğiyle ilgili olarak bu özelliklerin de farkında olmaktır.

Psikomotor gelişim; büyük ve küçük kas gelişimi ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan hareket gelişimini içermektedir.

Bilişsel gelişim; dikkat, algı, düşünme, zekâ, örgütleme, problem çözme gibi zihinsel süreçleri içermektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda A seçeneğinin doğru olduğu görülmektedir.

Cevap A

5. Son Çocukluk (İkinci- Geç Çocukluk) Dönemi(6-12 yaş): Bu yıllarda beden gelişimi ilk yıllara oranla daha yavaş bir ilerleme gösterir. Yaklaşık dokuz yaşına kadar erkekler kızlardan biraz daha uzun ve ağırdır. Eli etkili kullanmayı sağlayan ince (küçük) motor kaslar olgunlaşır. El göz uyumu olgunlaşır. Bu olgunlaşma, el ile bir iş yaparken gözün eli sürekli olarak takip etmesini sağlar. Beden gelişiminin hem enine hem de boyuna olacak şekilde yani hem uzama hem de kilo alma hızının yavaşladığı bir dönemdir. Sadece enlemesine büyüme yavaşlamaz. Bu dönemde kas kütlesi ve gücü kademeli olarak artar ve bir sonraki dönem olan ergenliğin sonuna kadar bu artış devam eder.

Cevap C

4. Ergen benmerkezciliğinde; ergenler yaşadıkları olayları abartır, kişisel efsaneler yaşarlar, kendi bedenindeki değişikliklerin herkes tarafından fark edildiğini düşünür ve hayali seyircileri vardır. Ayrıca omnipotent düşünceye uygun olarak riskli davranışlarda bulunma söz konusu olabilir. Bu açıdan soruda verilen öncüller incelendiğinde I. öncülde yaşanan olayların abartılması ergenin kişisel efsaneler kavramına uygun şekilde davranışının göstergesidir. II. öncülde olan lekeli gömleğin herkes tarafından fark edildiğini düşünmesi hayali seyirciler kavramına örnektir. III. öncülde verilen ifade ergen benmerkezciliği kapsamında değerlendirilemez.

Cevap C

BİLİŞSEL GELİŞİM

1. Dört yaşındaki Levent, hayvan resimlerinin olduğu bir kitabı incelerken hayvanlardan birini tanıyamaz. Sayfaları kendisine dönük olarak tuttuğu kitaptaki resme işaret ederek “Bunun adı ne anne?” diye sorar. Annesi göremediğini söyleyince resmin üzerine parmağıyla vurarak “Bunu soruyorum işte! Adı ne bu hayvanın?” diyerek sorusunu tekrar eder.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre, Levent'in bu davranışı aşağıdaki kavramlardan hangisine örnektir?

- A) Benmerkezcilik
- B) Nesne korunumu
- C) Özdeşleşme
- D) Tersine çevirememe
- E) İşlevsel değişmezlik

2. Gökğürültülü yağmur yağarken annesine “Gökyüzü çok sinirlendi.” diyen dört yaşındaki Arda, Piaget'nin aşağıdaki bilişsel gelişim özelliklerinden hangisini göstermektedir?

- A) Kollektif monolog
- B) Nesne sürekliliği
- C) Animizim
- D) Hipotetik düşünce
- E) Nesne korunumu

3. Defne babasıyla ilk kez gittiği bir çocuk parkında her zaman gittiği parktakinden farklı olan tünel kaydırağıyla karşılaşmıştır. Tünel kaydırağı nasıl kullanacağını hemen anlayamamış, önce bir süre alıştığı türdeki kaydırağı kaymıştır. Sonra merdivenden çıkıp tünel kaydırağı yukarıdan izlemiş, kaydırağın başlangıç noktasına oturup babasına neşeyle “Bekle! Geliyorum!” diye seslenmiştir.

Buna göre Defne'nin tünel kaydırağıyla ilk kez karşılaşması ve kaydırağı kaymaya başladığı süreç aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

- A) Düzenleme
- B) Özelden özele akıl yürütme
- C) Özdeşlik
- D) Tersine çevrilebilirlik
- E) Telafi etme

4. Piaget'ye göre bireyin içinde bulunduğu dünyayı anlamak için zihninde oluşturduğu algı çerçevesi aşağıdaki kavramlardan hangisidir?

- A) Özümleme
- B) Şema
- C) Düzenleme
- D) Dengeleme
- E) Korunum

5. Anneannesi dört yaşındaki Ezgi'nin eşofmanlarını çıkarıp elbisesini giydirmiştir. Ardından kapının zili çalmış ve teyzesi gelmiştir. Teyzesinin gelişiyile anneannesinin ona elbise giydirmesini ilişkilendiren Ezgi, annesi veya anneannesi ne zaman ona elbise giydirmek istese "Teyzem mi gelecek?" diye sormaktadır.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

- A) Benmerkezcilik
B) Canlandırıcılık
C) Özelden özele akıl yürütme
D) Kolektif monolog
E) Sembolik oyun

6. **Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre,**

- I. Göreceli düşünce gelişir.
II. Perspektif almada güçlükler söz konusudur.
III. Sosyal konular ve kimlik hakkında fikir gelişir.

özelliklerinden hangileri soyut işlemler döneminde görülür?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Vygotsky'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'nın eğitim alanına katkılarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

- A) Planlı bir öğretim sürecinin engelleyici olduğunu vurgulayarak bunun yerine serbest bırakılmış öğretim sürecini önerir.
B) Bilişsel gelişimde yetişkinlerin ve öğretmenlerin belirleyici rolü olduğunu reddeder.
C) Çocuğun öğrenmesini değerlendirmek için formel ve standart testlerin kullanılmasını önerir.
D) Çocuğun kendi potansiyelini gerçekleştirebilmesi için talep etse bile yardım edimemesini önerir.
E) Çocuklar kendilerinden daha becerikli akranlarının desteğinden yararlanabilir.

8. **Piaget'in kuramında yer alan "bilişsel dengelenme" kavramı göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Bozulan bilişsel dengenin yeniden kurulması bireyin sosyal destek almalarına bağlıdır.
B) Bozulan bilişsel denge özümleme ve uyma süreçleriyle yeniden sağlanır.
C) Bilişsel gelişimin ortaya çıkabilmesi için bilişsel dengenin bozulması gerekmektedir.
D) Bilişsel denge, birey yeni uyarıcı durumlarla karşılaştığı zaman bozulur.
E) Bilişsel gelişim hızlandıkça dengesizlikten yeniden dengeye geçme süresi kısalmaktadır.

9. Beş yaşındaki Ali; sahilde oyun oynarken topladığı çakıl taşlarını öğrenci, deniz kabuğunu öğretmen olarak düşünüp kendi kendine “Şimdi öğrenciler sınıfa gelecek, öğretmen onları bekliyor.” şeklinde konuşarak oynamaktadır.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre Ali'nin bu şekilde konuşarak oynamasına karşılık gelen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paralel oyun
- B) Odaktan uzaklaşma
- C) Geçişlilik
- D) Sembolik oyun
- E) Toplu monolog

10. Bebek, artık bedeni dışındaki olayların daha fazla farkına varmaya başlamıştır. Nesne yönelimi başladığı için bu dönem nesne kavramı anlayışının başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Kendine özgü deneme yanılma yöntemiyle ilginç ve hoş giden sonuçları olan eylemleri tekrarlamaktadır. Bu evrede taklit görülebilir ancak bu durum bebeğin dağarcığındaki şemalarla sınırlıdır.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre söz konusu bebek duyusal motor dönemin aşağıdaki alt evrelerinden hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

- A) Birincil döngüsel tepkiler
- B) İkincil döngüsel tepkiler
- C) İkincil şemaların eş güdümü
- D) Üçüncül döngüsel tepkiler
- E) Temsili düşüncenin başlangıcı

BİLİŞSEL GELİŞİM (ÇÖZÜM)

1. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre benmerkezcilik işlem öncesi dönemde (2-7 yaş) görülen bir düşünme şeklidir. Çocuğun dönemin en temel şeması olan odaklanmadan dolayı nesne, olay ve durumlara başkalarının perspektifinden bakamamasını ifade eder. Soruda örneklendirilen durumda dört yaşındaki çocuğun sayfaları kendisine dönük tuttuğu kitaptaki resme işaret ederek "Bunun adı ne anne?" diye sorması, duruma annesinin perspektifinden bakmadığı için kendisine dönük olan kitabı annesinin göremeyeceğini düşünmediğini gösterir. Bu durum benmerkezciliğe uygun bir örnektir.

Cevap A

2. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre animizm; canlı cansız ayrımı yapamamaktır. İşlem öncesi dönemdeki (2-7 yaş) çocuklar canlı varlıklara cansız, cansız varlıklara da canlı gibi davranıp insan özellikleri yükleyebilirler. Soruda ifade edilen durumda çocuğun gökgürültülü yağmur yağarken "Gökyüzü çok sinirlendi." demesi animizm ile açıklanabilir.

Cevap C

3. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre düzenleme, uyumsama ya da uyma (akomodasyon) süreci bireyin yeni bir duruma uyum sürecinde var olan şemaları yeterli gelmediğinde ya yeni bir şema oluşturması ya da var olan şemalarını geliştirmesi, değiştirmesidir. Soruda ifade edilen örnek durumda çocuğun ilk defa tünel kaydırakla karşılaşınca önce nasıl kayıldığını anlayamaması şemalarının bu durum için yetersiz geldiğini ancak daha sonra diğer çocukları izleyip nasıl kayılacağını öğrenmesi bu duruma ilişkin şemalarını değiştirdiğini gösterdiği için düzenleme yaptığını gösterir.

Cevap A

4. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre şema; bireyin dünyayı anlamak ve açıklamak için kullandığı algı çerçevesi ya da zihin kalıplarıdır. Şemaların bazıları doğuştan gelirken bazıları sonradan kazanılır. Soruda ifade edilen tanım şema kavramına karşılık gelmektedir.

Cevap B

5. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre özelden özele akıl yürütme; iki özel durum arasında genelleme yapmadan akıl yürütmektir. İşlem öncesi dönemde (2-7 yaş) gözlenen bu özelliğin temelinde odaklanma şeması yer almaktadır. Soruda çocuğun elbise giymek ile teyzesinin gelmesi özel durumlar arasında tek yönlü bir ilişki kurarak akıl yürütmesi özelden özele akıl yürütme yaptığını göstermektedir.

Cevap C

6. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre soyut işlemler dönemi (11-18 yaş); üst düzey mantıklı düşünmenin başladığı dönemdir. Bu dönemde birey nesnelere bağımsız şekilde yani soyut düşünme becerisinin getirdiği pek çok özelliği kazanmaya başlar. Bunlardan biri de göreceli düşünmedir. Bu düşünme biçimi bireyin zamana, kişiye, yere, duruma göre farklı bakış açıları geliştirip akıl yürütebilmesini ifade eder. Ayrıca birey bu dönemde kimliğiyle ilişkili sorgulamalar ve araştırmalar yapar. Çünkü bu dönem kimlik kazanmanın kritik dönemidir.

Perspektif almada güçlüklerin görüldüğü dönem ise işlem öncesi (2-7 yaş) dönemdir. Bu durum benmerkezci düşünmeyi ifade eder. İşlem öncesi dönemde çocuklar benmerkezci düşünmeden dolayı uyancıları ve olayları başkalarının perspektifinden bakarak algılayamazlar yani perspektif almada güçlük çekerler.

Soruda verilen özelliklerden hangilerinin soyut işlemler döneminde görüldüğü sorulmaktadır. Bu durumda I ve III. öncüllerin doğru olduğu görülmektedir.

Cevap C

7. Bilişsel gelişim alanında sosyal süreçlere vurgu yapan Vygotsky'e göre öğrenme süreci kubaşiktir. Yani birlikte öğrenmenin, bireysel öğrenmeye göre daha etkin olduğunu savunur. Çocuk öğrenirken sosyal çevresinin desteği ile daha etkin öğrenmeler yaşar. Burada yetişkin desteği ve akran desteği büyük rol oynayacaktır. Özellikle de akran kılavuzluğu yöntemine vurgu yaparak akranların birbirleri üzerindeki etkisinden dolayı daha kolay öğrendiklerini savunur. Bu sebeple E seçeneğinde kubaşık öğrenmeye vurgu yapılmış ve Vygotsky'nin görüşlerini desteklemiştir.

Cevap E

8. Dengelenme, özümleme ile uyuma arasında bir denge kurma sürecidir (Bee & Boyd, 2009). Piaget'e göre, bilişsel gelişimin temelindeki itici güç, dengeleme kavramında yatmaktadır. Bilişsel gelişimde dengeleme, bireyin "özümleme" ve "uyuma" yoluyla çevremize uyum sağlayarak dinamik bir dengeye ulaşması sürecidir (Senemoğlu, 2007). Dengesizlik, öğrencinin karşılaştığı ile bildiği arasındaki uyuşmazlıktır. Dengesizlik, bireyi yeni karşılaştığı şeyi zihnindeki şemaya uydurmaya veya bilişsel dengeyi sağlamak için yeni şema oluşturmaya zorlar. Piaget'e göre bu bilişsel aktivite öğrenmeye neden olur (Küçükkaragöz, 2007). Piaget'nin bilişsel gelişim kuramında olgunlaşma ve fiziksel deneyim kavramları ön plandadır. A seçeneğinde yer alan "Bozulan bilişsel dengeyi yeniden kurulması bireyin sosyal destek almasına bağlıdır." şeklindeki ifade kurama uygun bir ifade değildir.

Cevap A